

DÉLVIDÉK

(HÁRSZÉKI NAPLO) — POLITIKAI NAPILAP.

== Hirdetési díjak ==
 Hirdetési díjak: egész évre 72 K,
 hat hónapra 40 K.

Feladványok:
KUNYA LAJOS

Szerkesztő:
BERKEN MÁRK

== Hirdetési díjak ==
 Hirdetési díjak: egész évre 72 K,
 hat hónapra 40 K.

Hogyan történt Székesfehérvár megszállása?

A románok szombaton szállották meg Székesfehérvárt.

Délután 6 órakor egy lovasszereg két úteggel Székesfehérvárra érkezett és a lovassági laktanyában helyezkedett el. — A város előtt a helyettes polgármester fogadta a megszálló csapatokat és nyomban tanácskozássra ült össze a parancsokkal. A városban nyugalom van. A katonai csapatok parancsnoka elrendelte, hogy a villamosok, a viz- és csatornák működésük nélkül folytassák működésüket, a rendőrség, a városi és állami hatóságok pedig vegyék át a közigazgatási szolgálat teljesítését.

A munkásság, mely fel volt fegyverezve, énként szolgáltatta be fegyvereit és azokkal most a több száz főből szervezett polgári őrséget szervezték fel.

Böhm Vilmos megszökött.

Az osztrákok környékükön sem tűrik Kun Bélát.

Bécs, aug. 12. Böhm Vilmos volt népbiztos megszökött Bécsből. — Az alsóausztriai Thaya-völgyi lakosság tiltakozik az ellen, hogy Kun Bélát és társait az ő környékükön internálják.

Teljesen lefegyverezték a vörös hadsereget

A vörös hadsereg utolsó maradványainak a lefegyverzése a Dunántul mindenütt a legnagyobbnyugalommal folyt le és már teljesen befejeződött.

A francia leszerelés.

Lyon, aug. 12. A leszerelés intézésév l megbízott államtitkár szerint Franciaországban a leszerelés augusztus 31-e és szeptember 4-e között teljesen befejeződik.

A budapesti kormány esküje.

A budapesti kormány már letette József királyi herceg, kormányzó kezébe az esküt és pedig az első minisztertanács keretében, amely előzőleg József kir. herceg kormányzóként való elismerése mellett döntött és egyuttal kimondotta azt is, hogy kezébe leteszi a hivatalos esküt. El határozat után Friedrich István miniszterelnök kérésére megjelent a minisztertanácsban az új kormányzó, akihez a miniszterelnök ekkor a következő beszédet intézte:

— Fenséges Ur! Méltóságos megengedni, mielőtt hivatali eskümet letennék, a szent aktus alkalmából a kormány nevében néhány szót intézek Fenségedhez. Néhány szorgalmas, bátor munkát lát itt Fenséged, akik erős magyar lélekkel és hazafias készséggel ideállottak, hogy az országot jelenlegi kétségbeesítő helyzetéből kimentsék. Már is látunk fénypontokat, látjuk már, hogy biztató jelenségek, várakozásainknak megfelelő új örvendetes mozzanatok szebb jövő pirkadását ígérnek. A kedvező fordulatnak e reményteljes körülményeit annak tulajdoníthatjuk, hogy e nehéz feladatkör,

e fontos kötelességek élére Fenséged állott. Ezért eltökéltük, hogy elhatározásunkat eskü formájában is kifejezésre juttatjuk. Mivel magyar földön ma fenséged az egyetlen személyiség, akinek kezébe az esküt tehetjük, tisztelettel kérjük, legyen kegyes azt tőlünk kivenni.

Ezután a miniszterelnök, majd a miniszterek együttesen letették az esküt. — Az eskü szövege ez:

— Én, Friedrich István, Magyarország miniszterelnöke, esküszöm az élő Istenre, hogy Magyarországhoz hű leszek, függetlenségét megvédem, népének javát és haladását teljes erőmből előmozdítani fogom.

— Mindaddig, amíg a nemzet Magyarországot államformáját alkotmányos uton meg nem állapítja, Magyarország kormányzójaul József királyi herceget ismerem el. Hozzá hű leszek, titkait megőrzöm s őt minden erőmmel támogatni fogom. Isten engem úgy segítjen!

Az eskü letétele után József királyi herceg buzdító beszédet intézett az új kormányhoz.

A blokádot Magyarország ellen

megszüntette az antant.

Az amerikai élelmiszerek bevezetésekor már is érkezett Budapestre 450 tonna élelmiszerszállmány. Rövid idő múlva újabb szállományok érkeznek. Egy husz vagonból álló amerikai zsiratszállomány már elindult Triestből Budapestre. Az olaszok is küldöttek már egy élelmiszervonatot Budapestre. 4 vagon gyógyszer is érkezett már. Gondoskodnak a tüzelőanyagokkal való ellátásról is. József királyi herceg

felajánlotta kétezer holdas erdőbirtokát, amelynek kitermelése azonnal megkezdhető. A Bécsben tartózkodó magyar bankigazgatók és az antant képviselői értekezletet tartottak a Magyarországnak szerzendő kölcsön tárgyában. Mint utólag értesülünk, az antant beszüntette a Budapestre szóló élelmiszerszállítást, mert a románok Magyarországból ugyanis mindent elvisznek.

A románok keresik

a bolsevistákat.

A budapesti román helyőrségi parancsnok elrendelte, hogy minden polgár jelentse föl azokat a bolsevistákat és izgatolókat, akikről bizonyítékszerű adatai vannak. Jelentésekre szólítja föl a parancsnok mindazokat is, akiknek a polgárság békeességét zavargás előidézésével megbontani akaró egyénekről tudomása van. Amelyik házból vagy lakásban bolsevistát v. kómet találnak, akit a háztulajdonos vagy a lakás bérletje előzetesen nem jelentett föl, ott a háztulajdonost, vagy a bérlet haditörvényszék elé állítják. (A budapesti kormány hivatalos közlönyéből.)

Az összes szovjet-

rendeletek eltörlése.

— Ujra felállították a magyar csendőrséget. —

Szeged, aug. 12. A budapesti kormány hatálytalannította a szovjet-kormány összes rendeleteit. A kormány rendeletet adott ki, melyben a csendőrség régi szervezetét és szabályzatát visszaállította. A Budapesti Közlöny aug. 10-i számában a miniszterelnök aláírásával rendelet jelent meg a törvényes közigazgatás felvételéről. Az önkormányzati testületi szervek és ezeknek 1918. okt. 30-án működött hivatalnokai működésüket haladéktalanul megkezdeni kötelesek.

Folyik a gyárakban

a román lefegyverzés.

A román királyi főhadiszállás a következő hivatalos jelentést adta ki a nyugati frontról: A budapesti és környékbeli gyárakban a lefegyverzés teljes rendben és sikerrel folyik. Nagyon sok a hadiszármány, amelynek összeszedése és leltározása folyamatban van.

BUDAPEST

a román megszállás alatt.

A szövetséges tábornokok tanácsa a magyar fővárosban
Saj. tud.) — aug. 13

Francia lapokból vesszük az utóbbi értesítéseket. A román csapatok, amelyek vasárnap érkeztek Budapest elé, két óra 4 órákor hatoltak be a városba, számszerűen 8000 ember. Szállításukat a Ferenc József és a József főherceg-laktáryában ütötték föl. A vezérkar Mardarescu generálissal a Ritz-ben szállt meg. Utóbbi tábornokokkal nyomban átközött a Ritz-ben szállt meg. Utóbbi tábornokokkal nyomban átközött a Ritz-ben szállt meg. Utóbbi tábornokokkal nyomban átközött a Ritz-ben szállt meg.

A Neue Freie Presse jelenti, hogy a román és angol csapatokingensék rövidesen megérkeznek Budapestre. Másrészt egy szerb különítmény érkezését jelzik. Magyar forrásból származó hírek szerint a csehek is Budapest felé masíroznak.

Mardarescu tábornok kiáltványt intézett a magyar néphez, amelyben rendre int a melyben kijelenti hogy a románok jelenléte nem bántó és nem barátságatlan szándékú.

Este 8 óra után a megszálló csapatok parancsnoka tárgyalta Habubich hadügyminiszterrel. A hadügyminiszter felszólította a lakosságot, hogy ne fogadjon ellenséges érzülettel a román csapatokat. Elparancsolt szemben való minden ellenszolgálatot a legszigorúbban büntetnek.

A budapesti események természetesen magukra vonták a legfelsőbb tanács (az öttagú versaillesi béketanács) figyelmét.

A tanács elhatározta, hogy Budapestre küldi a szövetséges tábornokok tanácsát a megbízással, hogy végrehajtsák a november 13-iki fegyverzetési megállapodást. Ezzel a célra megbízottak: Franciaország részéről Graiani tábornok, Oroszország részéről Bonbelli, Anglia részéről Gordon, az Egyesült Államok részéről Bandoholz tábornok. A legfőbb tanács egyébként megállapította azokat az utasításokat, amelyeket ez a katonai bizottság kapni fog a fegyverzetési határozmányainak végrehajtására és a magyarok lefegyverzésére. Meghatározta a szabványokat, amelyek karral éleznak, hogy a magyar lakosság a román és szerb csapatok közötti konfliktusok elkerülésének és előhívta a bukaresti és belgrádi kormányokat, hogy előírásait tartásuk szem előtt.

Betörők Kisbosznián. Kisbosznián Szivics malomtulajdonoshoz éjjel behatolt 2 fegyveres alak. Szivics egy ideig erősen tartotta feleségével együtt belülről az ajtót, majd fölragasztotta és egyik betörőnek a puskáját megragadta. Hosszu dulakodás után sikerült kidobnia az éjjeli látogatókat, de nem minden baj nélkül, mert egyik puskátrányzója erősen felhasított a kezét.

Hogyan lehetne segíteni a szénmizérián?

(Saját tudósításunk.)

Szabadka, augusztus 13

A napról napra súlyosbodó szénmizéria mindinkább megakadályozza a helyzetet. Érezhető a nyomásztó hatás úgy az ipari, valamint a gazdasági téren is. Már eddigelő is számos kereskedő és iparvállalat szüntette be üzemét a szénhiány miatt. Ne említsünk többet a villanytelepről, mely csak márcól-holnapra tudja fenntartani üzemét ama napi 3 vagonnyiszakontingensből, melyet a katonai állomásparancsnok még eszidőszert kiutal a társulatnak. — A gázgyári üzem beállításáról, sajnos, még mindig nem lehet szó, annak dacára, hogy Szeréner gyárüzemgató előszerűen akarta megoldani a kérdést. — Igaz ugyan, hogy még nem állt elő kész tervvel a szénmizéria megszüntetését illetőleg, azonban bizonyos, hogy nem késik sokáig, rövid időn belül tanács elő viszi javaslatát, amely a fagázósításra vonatkozik. Nem új dolog ez. Páncsován

régóta gázosított fával pótolják a szénhiányt, nem aggódnak az állandó szénhiány súlyos következményei miatt. A gázosítás nem sok munkát igényel, — mondotta többek között Szeréner igazgató munkatársának, — mindössze öt vagon szénre volna szükségem, hogy kellő mennyiségű tüzfát gázosítsak. Ez a váltakozás csapattal sem okozatos, hiszen előggé bizonyítja a páncsovai példa. — A gázosítás révén előállított faszén sem vesz kárba, az is értékesíthető a város. A gázosítással kátrány és alkohol is keletkezik; mindkettő igen fontos közhasználatú cikk. Minden attól függ, van-e elég fája a városnak ahhoz, hogy a gázosítást eszközöljék. Ennek keresztülvételében semmi akadály sem merül fel jelenleg; — a gépek alakítása sem jár jelentősékv munkával. — Ászálatos lenne más üzemeknél is fagázósítással pótolni a szénhiányt.

József kir. herceg nem a királyság érdekében dolgozik.

A Budapesti Közlöny augusztus 10-iki száma „József királyi herceg nyilatkozata” cím alatt közli a következőket:

„Az osztrák német sajtó a Magyarországon most végbement történelmi fordulatot maga is az egyetlen megoldásnak tekinti ugyan mindazonáltal a köztársasági demokrácia szempontjából bizonyos aggodalommal kíséri. Attól tart t. i. hogy József királyi herceg kormányzó vállalkozása esetleg monarchikus törekvéseket takar. Lehetséges, hogy a bécsi sajtó, amikor ezeknek az aggodalmaknak kifejezést adott, még nem volt tisztában József királyi herceg vállalkozásának igazi jelentőségével és a királyi herceg által kinevezett minisztérium hivatalvállalásának körülményeit még hiteltelen nem ismerie. A királyi herceg által kinevezett kormány ugyanis megalakulásakor tudvalevőleg azt mondta ki, hogy „mindaddig, amíg a nemzet Magyarország államformáját alkotmányos úton meg nem állapítja, Magyarország kormányzójaul József királyi herceget ismeri el.”

A minisztérium ezt az álláspontját befejezte hivatali esküjében is, amelyet a királyi herceg előtt tett.

József királyi herceg, hogy a bécsi sajtóban kifejezésre jutott kétséget eloszlassa, szükségessé látta, hogy kormányzó feladatának jelentőségéről a Budapesti Közlöny útján hivatalos kijelentést tegyen.

Arra az előbe-terjesztett kérdésre, hogy van-e tudomása a bécsi sajtó aggodalmairól, mi ezekre nézve az álláspontja, a királyi herceg ezt a kijelentést tette:

— Teljes határozottsággal kijelentem, hogy én nem a királyság érdekében dolgozom, hanem Magyarország szinte vigasztalan helyzetében a mindenfelől hozzám jött felszólításra a nemzetgyűlési választásig vállaltam azt a feladatot, hogy hazánk élére álljak.

Feladatam az, hogy mint kormányzó feltétlenül és mindenkiel szemben biztosítsam a nemzet akaratának minden befolyástól ment szabad megnyilvánulását, hogy azután a nemzet a legáltalánosabb választójog alapján létrejöjék alkotmányos és törvényes képviselői útján maga önállóan államformájáról. Amint a választás megtörtént és nemzetgyűlés összehív, működésemmel magától véget ér. A nemzetgyűlés döntése mindnyájunk előtt szent.

A királyi hercegnek ez a nyilatkozata minden kétséget kizár arra nézve, hogy a magyar nemzet szabad akaratát nemcsak korlátozva nem lesz, hanem mindenkiel és minden befolyással szemben szabadon érvényesülhet.

— „Én vagyok a falu rozsa egyedül!” Régen volt már a Kátholikus Legényegyesületnek olyan előadása, amely iránt akkor lett volna az érdeklődés, mint a „Falurossza” iránt, mely augusztus 20-án lesz megtartva. Bizonyítja ezt az is, hogy olyan is, kik eddig nem szokták az egyesület előadásait látogatni, most tömegesen vannak, és jegyértékű előjegyzéseket. Nagyban fokozta az érdeklődést az is, hogy Gőncz Sándor szerepelt Torma Zsiga játéka a zenekari legszébb népdalokat, melyek a darabban előfordulnak: „Én vagyok a falu rozsa”... „A Csop után véges végig”... „Megállok az udvarodon”... stb. Most igazán zivő mélyből fogja énekelni Torma Zsiga, hogy: „Elszálllok egy zöld erdőbe zokogva, Fészket rakok egy mefeleles bokorba!” — mert most bucsuzik el Szabadka közönségétől, amelyikhez hat év szép emlékek fűdik. Szegeden rak megának és onafájának új fészket és létesít új otthonát.

Darwin utódja is meghalt.

Harminché: évvel mesterének halála után bucsut mondott a földi léinek Häckel Ernő is, Darwin tanainak német földre áttöltője. Meghalt az öreg Häckel 86 éves korában, sokaktól agyondícsérve, mint nagy bölcselő, kiváló tudós, de még sokkal többeknél megvetve: mint óriási szélelő. Magasztalják a hitetlenek, mert 54 esztendőig hirdette a jénai egyetemen szenvedélyes túrlimatlenességgel és a gondolkodás szabályainak feje tetejére állításával afejlődéstörténelmi anyagnyelvességet. Maguk a németek „őg szegyenézzel” mondották fömüvét a gyalázat emlékének Németországban. „Tényeket” költött, a való tényeket meghamisította és a hasonlóságot azonosságnak állította be „tudományos” bizonyításában. Tudománytalanságával meghódította az úrszefjűket; azért akadt annyi híve, mert nem bírt és nem akart mályen gondolkodni. Az agyátudóst e hé 9-én szőlította ki a halál Jénában ismerősei és tisztelői köréből.

(Häckel volt az, aki az embernek majomtól való származását úgy bizonyította be, hogy ugyanazon majomkoponya két kliszéj közlül az egyik alá azt írta, hogy emberi koponya, a másik pedig majomé. Hasonló „tudományos” eljárást alkalmazott embrió ábráinál is. Senki nem kompromittálta annyira a fejlődéstörténetet, mint Häckel.)

A leleményes tolvajok.

(Saját tud.) — augusztus 13

Gajnov Pál és Buza Ferenc a rendőrség előtt ismert alakok rövid idővel ezelőtt felcsaptak önkéntes tűzoltóknak és Palatinus József társukkal szövetségre hozták a munkához. Munkájuk abban merült ki, hogy ellopták mindent, ami a kezük ügyébe került. Működésüket kiterjesztették a környékbeli házakra is és egy alkalommal Fränci Ferenc fakeskedő raktárából is elloptak két vég szövetet. A lopást a raktár ablakán át követik el, igen leleményes módon. Az ablaküvegét betörték, de miután a vasrácsra át nem tudtak behatolni, egy hosszú rudra vastampót erősítették és úgy emelték ki a két vég értékes szövetet. Alig múlt el nap, hogy valami lopást ne követtek volna el.

Gyanus működésük végre is föltűnt a tűzoltóknak, akik az észlelt dolgokról jelentést tettek parancsnokuknak. A tűzoltókat igen bántotta, hogy ilyen emberek kerültek közéjük.

A tűzoltóparancsnok felhívta a rendőrség figyelmét a gyanus alakokra és a megindított nyomozás csakhamar leleplezte a bűnös társaságot. Mőric detektív letartóztatta Buzát, aki ezután kivallotta társai nevét is. Mind a három ellen megindult a büntető eljárás.

Gajári Ödön meghalt. Budapesti lapok jelentik, hogy Gajári Ödön, Az Ujság volt főszerkesztője pnteken Budapesten meghalt.

Ki jön? Ki lesz?

(Humoros kacsolat arról a kabarcó-
trófiáról, mely a magyar kormány-
válságról irandó operettel van hivatva
parodizálni)

Kar:
Későn fekszünk, korán kelünk,
Reggel, este énekelünk,
Káinók, belnök, felnök, felnök.
Ki a magyar kormányelnök?

Harmine titokzatos alak (belép,
egyetlen hosszú lepedővel letakar-
va. A szin közepén megállanak és
távtársa emelgetik lábukat.)

Kar: Elnök, belnök gyere ki,
Népek várnak idski.

Kar: (mutogat a letakart alakokra):

Ki ön? ki ez?
Ki jön? ki lesz?

A közvélemény (belép): Derítse
ki tehát a sajtót!

A sajtó (Európa minden államá-
ból. Mind egyforma. Alig lehet
megkülönböztetni. Kiveszik habzó,
véres nyelvüket és körülherdozzák
a szinen.) Uzi, uzi, uzi!

A közvélemény: Mit csinálnak
ezek?

A kar: Usszitanak.

A sajtó (visszatesszik nyelvüket.
Még hajlítják magukat. Egyszerre):
Lapunk előfizetési ára egész évre...

A közvélemény: Kérdezzük meg
tehát a sajtót.

Nikita (egy másik hegycsúcson
kecskevadász kosztumban): A gró-
jersajtót, eszentáli sajtót, és puszt-
adóri sajtót. (Közönség nevet.)

A közvélemény: Ki lesz a mi-
nisterelnök?

I. lap (gyorsan hadar): Mint
megbízható forrásból értesülünk,
az az első a lepedő alatt...

II. lap (hadar): Rotterdamból
táviratozzák, hogy Párisból Luga-
nába érkezett telefonjelentés alap-
ján a második...

III. lap (hadar): Amsterdami
tudósítónak táviratozza, hogy Szal-
onkiból Washingtonon át érte-
sítést kapott, amely szerint egy
Archangelszkből Newyorkba érke-
zett jelentés alapján Odesszában
olynamú hírek vannak elterjedve,
melyek teljes bizonyossággal állít-
ják, hogy Budapestn keresztül
Lisszabonba utazó svájci diploma-
tákkal Tekiéből közvetlenül közöl-
ték, hogy az új miniszterelnök a
hársandik...

(Igy tovább.)

Kar:
Minister bizster, hékusz pókus,
Girbs-görbe pimperlóiusz,
Ácsi bácsi friszkolócsi,
Melyik lehet az elnök bácsi?
De hiába érdekl,
Elakarja a lepll.

Hullj le lepll, kuj, huj, huj!
(Féggöny.)

(A megzenésítő és előadás bün-
tettetik. Meg is érdekelnek.)

Marcipán.

A szabadkai iskolák
felügyelői. A felügyeletet a jö-
vő tanévben a szabadkai elemi
iskolában és kisedővödákban
Mandó Mihály gyakorolja, a pol-
gári iskolák tanfelügyelője Szavir-
ovic Kristóf, a gimnázium fő
igazgatója Gyisalyevics Milán, a
első kereskedelmi iskoláé pedig
Novákovic Isidor.

Rablók jártak

a Kunticsék tanyáján.

(Haját tud.) — aug. 13

A modern rablók senkivel sem
tesznek kivételt, kirabolják ezek a
szegényt s gazdagot egyaránt.
Annyi szociális érzékük nincs a
„derék“ fickóknak, hogy megki-
mélnek a földhözragadt szegény
embereket. Ok bizony azzal nem
törődnek, hogy ki a szegény s ki
a gazdag, ellátogatnak még a nap-
számos familiákhoz is és na mást
nem, hát az életét veszik el az
áldozatnak.

Kuntics Lázárakkal sem tettek
kivételt, szörnyen vásott a foguk
egy kis kolbászra és szalonnára;
papirpénzre nem aspiráltak, ruha-
neműre sem volt szükségük, ha-
nem csak a füstölő-kémény alá
voltak kivánsítok, ahol a sok drá-
ga füstölt húst gondos őrizet alatt
tartották a tanya lakói. A három
fegyveres rabló tegnapi éjjel
néptelenül igyekezett behatolni a
tanyaházba; jó szákmány remé-
nyében kocsit is hoztak maguk-
kal, csak hogy a járművet kőn
hagyták az országúton, nehogy a
szekérszögre felriadjanak a ház-
beliek.

S mégsem sikerült a manőver.
Kuntics gazda fia, bátor kalona-
viselt féfi, aki nem ijed meg egy-
kínayen a maga árnyékától, —
éber álvó, az alig észrevehető
nézre is felébred. Ez volt a Kun-
ticsék szerencséje. Epen a konyha
ajtó feltöréséhez fogtak a hara-
miák, amikor az ifjabb gazda ki-
lépett az istálló ajtaján, (még új
szakára sem hagyta magára a jó-
szágot) s vadászfegyverével a há-
rom gyanús idegen kőbe lött. Az
egyik megsebesült és jajgatva te-
rült el a földbe; társai, akik ha-
marosan partifogás alá vettek né-
hány értékesebb holmit, vállukra
vették a sebesült bajtársat s el-
mentekültek. A fiatal Kuntics Lá-
zár üldözöbe vette a menekülőket
és még mielőtt azok elértek vol-
na kocsijukat, néhányszor utánuk
lőtt, de lövései csüt tévesztettek.
A megriadt rablók hamarosan
elérték a kocsit s elhajtottak az
éjszakában. Kunticsék jelentést
tettek az esetről a csendőrségen.
A nyomozás megindult.

Szabadkai fuizérek
kalózkodása. A zúgkereskedők
ellen már a tisztességes kereske-
dők is gyűlést tartottak és komo-
lyan szervezkednek ellenük, de
hogy a közönség mennyire ennek
a felkelten uszoris bandának a
közeli között van, arra a jelenlegi
fadrágaság is példa. A jó haz-
not igéro fuizet az utóbbi időben
több gyanús kereskedőt csúbitott
erre a pályára, akik, hogy a fa-
rát a nekik megfelelő nivón taris-
sák, minden lehetőit elkövetnek,
hogy a város 700 vagon fájának
az ideszállítását megakadályozzák.
Embeeket bérlenek föl, akik az
utban lévő fával megrakott kecsik
olajozójába homokot szénak s
miután így a kocsik öngyulladás-
ba jönnek, csaknem lehetetlen a
fa ide szállítása. A fapecérek emez
üzérkedése hivatalosan megállapi-
tatott téay. Hogy a közönség még
ma is oly drágán jut tűzfához,
annak egyedül oka: a kereskedő-
paraziták az újabb gaztette. Bizony
legfőbb ideje volna, hogy maguk
a tisztességes kereskedők seprű-
zék ki a nem közjük való ele-
met.

HIREK.

Magyar bírák sorsa Ju-
goszláviában. A belgrádi kor-
mány rendeletet adott ki, mely
megengedi, hogy azok a bírák is,
kik a hűségüket letenni nem haj-
landók, visszajöjjenek, állásukat
elfoglalják s dolgozzanak. Fizeté-
süket illetőleg úgy intézkedik: Az
állami esküt le nem tett bírák
nem a jugoszláv államtól kapják
a fizetést, hanem az ügyiratokra
járó blyegilletményt, melyet az
okmánybélyegek teljes kifegyása
miatt eddig is készpénzben kellett
leróai, a törvényszék gazdasági
osztálya kezeli s ebből fogja kifiz-
etni a magyar bírákat. Már egy
küldöttség el is ment Budapestre,
hogy a menekült magyar bírákat
Jugoszláviába visszahívja.

A bunyevác szerb nevű
tanulók iskoláztatása. A
szabadkai iskolaigazgatók előtt
tegnapelőtt Mandó Mihály tan-
felügyelő kijelentette, hogy a bu-
nyevác szerb nevű gyermek a
megfelelő bunyevác szerb iskolába
vethető csak fel, még akkor is, ha
a tanuló nem beszéli a bunyevác-
szerb nyelvet.

Százszázal. A távozó szü-
nések f. hó 16-án a Nemzeti
szállóban tánevigalmat rendeznek,
melyre ezton is felhívja a ren-
desőség a közönség figyelmét.

A női kereskedelmi
iskola tanéve. Ellentétes hí-
rekkel szemben úgy értesülünk,
hogy a zárdai női felső ker. is-
kola alsó osztályt az idén is ren-
desen megnyitják és benne az ok-
tatás nyelve továbbra is a magyar
lesz. A tanév szeptember elsőjén
kezdődik.

Megszűnik a kereskedő-
tanonciskola. Mandó Mihály
tanfelügyelő tudomására adta a
szabadkai iskolaigazgatóknak, hogy
a kereskedőtanonciskolát Szabad-
kán megszüntetik.

Budapest vezetői. Buda-
pest vezetését Bodv Tivadar pol-
gármester, Déri Ferenc és Fol-
kusházy Lajos alpolgármesterek
vették a kezükbe.

Egy angol hölgy had-
nagyi kinevezése a szerb
hadservegben. Mikor a szerb
hadserveg bevonult Nagybacske-
retre, a közlegények sorában élénk
felhűlést keltett egy rövidrenyirt
hajú közkatonának öltözött angol
hölgy: Miss Florr Sandes, aki
aktor még tizedesi rangot viselt.
Most az angol misst, aki a 2 ik
szerb gyalogezred első zászlóalj-
ban teljesít szolgálatot, ápritis el-
seji ranggal hadnaggyá nevezték ki.

A szabadkai kereske-
delmi egyesület gyűlése a
vasuti forgalom felvétele
érdekében. A szabadkai régi
hivatásos kereskedők hosszu idők
óta sajnósan tapasztalják, hogy a
becsületes kereskedelem helyét a
minimális vasuti forgalom miatt a
zúgkereskedelem foglalja el, t. i.
az árutak szállítási igazolvány
nélkül és vasuti forgalom hiányá-
ban horribilis áron szekerekkel
fuvarozzák városunkba. Ennek az
a következménye, hogy a
közönség a kocsikázattal já-
ró átesenapászott árut méregdrá-
gán kénytelen megvásárolni; a hi-

vatásos kereskedőtől pedig a va-
suti forgalom majdnem teljes meg-
bűsülése folytán alig vásárolhat.
Rendkívüli fontosságú tehát, egy
a kereskedőkre, mint a közönség-
re nézve, hogy a vasuti forgalom
— ha nem is a háboru előtti
mértetekben, de a lehetőség sze-
rint — kiterjesztessék. A kereske-
delmi egyesület vezetősége folyó
hó 15-én d. e. 10 órakor a Lloyd
helyiségében ez ügyben értekezle-
tet tart, amelyre a helybeli keres-
kedőket ezuttal hívja meg. Tekin-
tettel a megbeszélendő ügy nagy
fontosságára s arra a körálmény-
re, hogy az értekezlet ünnepna-
pon tartatik meg, kívánatos, hogy
az értekezleten a kereskedelem
képviselői lehetőleg teljes számban
jelenjenek meg. A Máv. üz-
lelvezetősége szintén képviselheti
magát a megbeszélésen.

Guttman báróknak
ott a haza, ahol a vagyon.
A magyar bárói címet nyeri Gut-
mannak Horvátországban nagy
kiterjedésű birtokai vannak és
miután az a veszély fenyegette
őket, hogy Horvátországban elko-
bozzák az idegen állampolgárok
vagyonát, egyszerre horvátok akar-
tek lenni. Futkostak közönségtől
közönségre, de nagyon nehezen ment
a dolga, a jóérzésű horvátoknak
nem kellett az új atyafi, aki egy
szót sem tud horvátul, de a hűbert
még mindig érti. Végre mégis
akadt egy közönség és így sikerült
megmenteni a birtokot. Guttman-
nek horvát állampolgárok lettek,
mert az üzlet így kívánta és mert
magyarországi birtokaitak ugy sem
fenyegeti semmi veszedelem.

Tanuljunk! Amerikában
törvényt hoznak az alkohol ellen.
Az alkohollal való kereskedelem
a törvény szerint el fog tűnni. —
Nem lesznek tehát milliók, me-
lyek a legveszedelmesebb méreg-
ből: az alkoholból duzzasztják
gazdájuk zsebet. Az állam sem
szorul az alkohol hasznára, hogy
legyen neki mitől lelkekét vásá-
rolni a választásokon. A példa hát
megvan, most csak követnünk
kellene.

Dr. Csajkás Balázs or-
vos v. klinikai asszistens, bőrgyó-
gyász, urológus, nőgyógyász. Ren-
del: VI. Teréz tér 11. d. e. 8-9,
d. u. 2-4 ig. Vörvizsgálat (Was-
sermann). Telefon 66.

Dr. Bihari Lujza fogor-
vos házserkezett és rendelésért
ismét folytatja Popovics-féle ház-
ban, Főtér (Vukovics Gerő ázlete
fölött.)

Dr. Vöcsel Jenő orvosi
rendelője némi betegék részére.
Lakása: VI. kör, Mária Terézia-
tér 12. Vojnich Pirooska-féle ház.
Rendel: d. e. 7-9 ig; d. u. 2-től
fél 4 ig és 5-7 ig.

Lilka-Moni műsorából:
Ma zárva. Aug. 15., 16., 17.
péntektől vasárnapig: a legkáp-
rázatosabb ballettek tündöklő so-
rosata A táncosnő Lengyel
Menyhért a világ minden szín-
padját diadalmasan bejárt színda-
rabja 4 felv. Feszereplők: Leopold-
dine Konstantia, Kertész Dszab és
Fenyvesi Emil. A táncosnőben
előforduló ballet fantáziát. New-
yorkban 4 hélig a legzajosabb si-
ker mellett táncolta Leopoldine
Konstantin.

Figyelem!

Eladó: augusztus 14-én és 16-án d. u. 4 órától 6-ig VII. kör, Erdő u. 84 sz. alatt csaknem teljesen új férfi ruhákat, varrógépet, konyhafelszerelési tárgyakat stb.

Hirdetmény.

A Bácsmogyai Mezőgazdasági, Iparfejlesztő és Kereskedelmi Rt. Miktis 1918. évi június hó 25-én tartott közgyűlésén kimondta fel-számolását.

Ezennel felhívtnak az összes hitelezők, hogy 6 hóna on be-ül jelentsék be a fenti Rt.-gal szemben fennálló követeléseiket, mert az ezen határidő után beje-lentett követelések nem vétetnek figyelembe.

Militics, 1919. május hó 20. é.

A felszámoló.

Haszonberbe adó föld.

Az Ujvidéki Matica Srpska tulajdonát képező, a moholi határ-ban fekvő 197 hold 195 □ Gyor-gyevits féle föld 6 évre adatik haszonberbe.

Zárt írásbeli ajánlatok f. év augusztus hó 15-éig adandók be a Matica Srpska titkárához.

Közelebbi feltételek ugyanott megtudhatók.

Előnyös NAGYBANI ÁRAKON KAPHATÓ

a szabadkai

Klotildgyár gyártmánya

Rézgalicz-vasgalicz

Kénsav

Magcsávázó-szer,

továbbá

Sósav

Kékiő I-a fél kg-os üvegben

Marószóda lukováci

Káírányos papir

Kocsikenőcs szavatolt kár-
ránymentes

Gépolaj VI. számú

Repceolaj világos, szagtalan

Karbid 60 kg-os hordókban

Darabos keményítő

I a 70 kg-os ládában

Burgonyakeményítő -

liszt I a 75 kg-os zsákokban

Eczetsav eredeti ólomzárolt

Kénlap I-a olasz kénből.

Szegedi paprika ólom-
zárolt

Gyeriia

TRAFIKANT-nál

Fűzfás-utca 308. Telefon 4-55 sz.

Kalarábéstők

Dr. Massanek kertészetéből. Megrendelhető: hétköznap délelőtt 12. sz. telefonon.

Figyelem!

Kaktáremba érkezett I-ső minőségű

**női sevrő-
félcipők**

barnában és feketeben
spanglis és fűzős,

260—290 K.

árakban kaphatók,

Engler Lázár fia cég.

Eötvös uca. — Huspiao.

Weitzenfeld és Tsa

cégnél Szabadka, városi bérpalota.

Gazdasági cikkek:

Lóistráng, kötőfék, rudaló kötél,
hálbáló gabonás

zsákok,

ponyvák, kenderkötélek, ruhaszári-
tő, géphajtó és csomogoló kötelek;
zsákmadzag, dohány-

**kévekött, és redőny-
zsinorok.**

Kender-kóc, tömlők,

géphajtó

hevederek,

mindennemű zsinokok, szalma zsá-
kok, redőny hevederek.

Napellenző sátorvászon

ponyva szövet

a legjobb kivitelben kaphatók.

Élesztőárusítás.

A jó hírnévnek örvendő

Neumann-féle tiszta

szeszélesztő

naponta kapható

HERCL VILMOS-nál

az aradi Neumann Test-
vérek cég képviselője. Gyá-
rilerakat Kölesy-u. 248.
— Postával szemben —

Telefon 88. Telefon 88.

Ugyanott nagy ládák kaphatók.

Törökbeesőn 120 hold elcsereendő

s z á n t ó tanyái épüle-

tekkel eladó 6000 K-

ert holdanként. Cím a kiadóban.

Uvarozást
helyben és vi-
dókra elvállal:
BERE és TÁRSA
Miklós-u 42. Telefon 305.

**Malusev iroda
hirdetesei.**

Ház eladó 14000 kor-ért és hozzá-
való külön tégla, cserép, vályog
és építő fa van. A ház azonnal
átvehető, áll 2 szoba, konyha,
kamra, kert, ól, kut és megfelelő
udvar. 407

Eladó az azonnali átvehető házak
vannak 24000, 25000, 28000 és
40000 kor-ért. 407—410
Főter közelében eladó egy nagy
telkű és jó karban levő ház.
Megfelel ügyvédnek, orvosnak vagy
mérnöknek. 3000 □ ól telek 25000
kor. az ára. 429

Főér közelében eladó egy ház,
szerek, megfelelő vendég önek is. 397

Jókai-utca mentén eladó egy uri
ház 4 és 2 szobás lakással, pince,
veranda, villanyvilágítás. 472

Óras és ékszerüzlet megvételre
kerestetik lehetőleg Szabadkán. 415

Boreladás

özv. Ivics Mihályné
vendéglős (ócska-
piacsarok) felhívja
a t. közönség fi-
gyelmét kitűnő

**siller és fehér
boraira. Lite-
renként 9 kor.**

Nagybani vásárlásnál
árengedmény.

Kávé 46 K.

szemes Santos nagyszemű

Rizs 16 K. 1 kg.

Lisztek a legolcsóbb
árban,
nagyban és kicsinyben kaphatók:

Rosenberg Hermann

fűszerüzletében,

Rudics u. 14., a gyümölcs-
piacban, a zsidótemplom mellett

Nyomatott a Szent Antal
Nyomdában Szabadkán. —

Tiszta

**gyapjuszövetek,
bélések, selymek**

lisztetek, és minden-
nemű
mosóárak eladása

nagyban és kicsinyben,
legolcsóbb árak mellett

Strassernál

IV. kör, Damjanich-u. 62. szám, a
tanítónőképző átelében. —

APRÓ HIRDETÉSEK.

Hirdetési ügyekkel csakis a Kiadóhivatal
foglalkozik.

Fővárosi főreált végzett fiatal-
ember jobb családkhoz nevelőnek
ajánkozik. Tanít németet és fran-
ciát is. Cím a kiadóban. 1172—3

Egy vízmentes ponyva 5 meter
hosszu, 4 méter széles eladó.
Magyar utca 615 sz. 1175—2

Koresek a város központján egy
3—5 szobás buterorozott vagy bute-
rozatlan lakást. Cím a kiadóban.

Gumikerekű ösezerakható gye-
rekocsis és egy tavaszikabát eladó
Czím a kiadóban.

Egy berbalyüzletberendezés és
két Bihari kép eladó. Pántity Mik-
lós I. kör Örvös-utca 106 sz. 1168-2

VIII kör Gerő-utca 108 szám
alatti ház eladó eseeleg kisebb
házért elcserelehető. Ügyökök nem
díjaztatnak. 1166—5

Elegáns buterorozott szoba a Kos-
uth utcán kiadó. Cím a kiadóban.
1165—1

Malomtulajdonosoknak siveizi
selyemszitaszöveteket ajánl Bruszt
Lajos nagykereskedő Baja Attila-
utca. 1180—1

Amerikai gyermek kocsis eladó,
megtekinthető a kiadóban.

Főmolnár kerestetik azonnali
beépésre egy 3 fél wagon bácskai
kereskedelmi malomba. Ajánlatok
bizonyítványi másolatokkal melyek
vissza nem adandók és a fizetési
igények feltüntetésével „kereske-
delmi malom“ címre a kiadóhiva-
talba keretnek. 1152—3

5 kapa szőlő a Majsai utca
eladó. 6000 koronáért Andrágy
szijgyártónál. 1145—4

Egy ügyes cukraszsegéd és egy
cukraszstanone felvétetik Fierszt
cukraszsdájában. 1127—6

16 kapa szőlő eladó a Halasi
szőlőkben, 111-es órházsal szemben

Eladók modern, világos, hálószo-
bák tükörrel, világos előszoba-
szekrény, ajtó, ablakok, kiegészi-
létrák, és darabos enyv. V. kör
Bajai-ut 514. 952—3

Zongora, új, rövid, eladó. Dren-
kovics Imre Merkur bank.

3 lánca ugarföld eladó. Cím a
kiadóban. 1052—7

Használjon „KINCSEM“

cipőcrém-

különlegességet, mely tisz-
tít, puhít és fényesít. —:

Gyártja „K a l m á r“ vegyipar
Szabadka, Jókay u'ca (Önkéntes
tűzoltó iaktanya épület.)

Berendi meszkőből égetett
fehér darabos mész,
gyertyánfából égetett
száraz faszén,
**beocsini portland ce-
ment és gyertyán ha-
sábfa, kicsinyben és
nagyban kapható**
Temunovicsnál,
III. kör. Jenő-utca 898. szám.